

Sygn. akt VI ACa 1382/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 czerwca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA – Barbara Godlewska-Michalak

Sędzia SA – Małgorzata Kuracka (spr.)

Sędzia SO (del.) – Marcin Strobel

Protokolant: – sekr. sąd. Beata Pelikańska

po rozpoznaniu w dniu 3 czerwca 2014 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa „Fundacji (...) w G.

przeciwko (...) Sp. z o.o. w W.

o nakazanie i zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 22 maja 2013 r.

sygn. akt III C 828/12

I oddala apelację;

II zasądza od „Fundacji (...) w G. na rzecz (...) Sp. z o.o. w W. kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI A Ca 1382/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 maja 2013 r. Sąd Okręgowy w Warszawie w punkcie I. nakazał pozwanemu (...) Sp. z o. o. w W. zaprzestania stosowania nieuczciwych praktyk rynkowych poprzez usunięcie klauzul niedozwolonych z regulaminu świadczenia usług drogą elektroniczną opublikowanego w Internecie na stronie (...), stanowiących pkt. 2.1.2., pkt. 3.1.1. zdanie 2, pkt. 3.1.2., pkt. 3.1.3. i pkt. 3.2.1. regulaminu; w punkcie II. oddalił powództwo w pozostałym zakresie; w punkcie III. umorzył postępowanie w zakresie żądania zapłaty kwoty 2160 złotych; zaś w punkcie IV. zniósł wzajemnie między stronami koszty postępowania.

Rozstrzygnięcie Sądu I instancji zapadło na podstawie następujących ustaleń faktycznych.

W Regulaminie Serwisu (...) opublikowanego na stronie internetowej (...)/regulamin znajdują się następujące zapisy:

- par. 2.1.2 stanowi, iż w razie publikacji przez sprzedawcę zdjęć, szkiców lub wycen dotyczących sprzedawanych przedmiotów sprzedaży, przyjmuje się, że będą one publikowane wyłącznie w celach poglądowych. W żadnym razie opublikowane opisy, zdjęcia, szkice lub wyceny przedmiotu sprzedaży nie będą stanowiły elementu oznaczenia lub technicznego opisu rzeczy. Sprzedawca nie będzie ponosił jakiegokolwiek odpowiedzialności za ewentualne odmienne od rzeczywistego stanu faktycznego wnioski dotyczące przedmiotu sprzedaży wyciągnięte przez Uczestników Aukcji na podstawie opublikowanych materiałów poglądowych. Przyjmuje się, iż jedynym miarodajnym źródłem informacji na temat stanu przedmiotu sprzedaży, oznaczeń i opisu, jest osobista, naoczna weryfikacja stanu przedmiotu sprzedaży w miejscu jego przechowywania, dokonana przez Uczestnika aukcji przed złożeniem oferty zakupu;

- par. 3.1.1. stanowi, iż sprzedawca nie udziela gwarancji na jakiegokolwiek sprzedawane przedmioty sprzedaży. Sprzedawca wyłącza rękojmię za wady fizyczne przedmiotów sprzedaży;

- par. 3.1.2. stanowi, iż Sprzedawca nie ponosi odpowiedzialności za ewentualne utrudnienia lub niemożność realizacji Aukcji wynikające z przyczyn technicznych lub wynikających z okoliczności, na które Sprzedawca nie miał wpływu;

- par. 3.1.3. stanowi, iż Sprzedawca nie ponosi odpowiedzialności za ewentualne niezamierzone, przypadkowe lub pomyłkowe zawieszenie, przerwanie, przedterminowe zakończenie Aukcji;

- par. 3.2.1. stanowi, iż Sprzedawca zastrzega sobie prawo do zmiany treści niniejszego regulaminu i uruchomienia nowej wersji Serwisu aukcyjnego.

W Regulaminie znalazł się też zapis oznaczony par. 2.1.4. o treści: Uczestnik zobowiązany jest do dokładnej weryfikacji stanu technicznego, stopnia zużycia oraz stopnia kompletności wyposażenia przedmiotu sprzedaży przed złożeniem oferty nabycia. Uczestnik poprzez złożenie oferty nabycia przedmiotu sprzedaży oświadcza Sprzedawcy, że zapoznał się ze stanem technicznym przedmiotu sprzedaży oraz stopniem jego zużycia i kompletności wyposażenia oraz, że akceptuje bezwarunkowo stwierdzony stan Przedmiotu sprzedaży.

Sąd Okręgowy ustalił ponadto, że w rejestrze postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, znajdującym się na stronie internetowej (...) znajdują się klauzule uznane za abuzywne, wskazane przez powódkę w uzasadnieniu pozwu w tabelce (z uwagi na jawność rejestru jest to fakt powszechnie znany).

Są to następujące klauzule:

- nr 1855 o brzmieniu: „mimo dołożenia wszelkich starań nie gwarantujemy, że publikowane dane techniczne nie zawierają uchybień lub błędów, które nie mogą jednak być podstawą do roszczeń”;

- nr 2101 o brzmieniu: „Nie ponosimy jednak odpowiedzialności za błędne podanie parametrów i właściwości towaru, lub nagłą ich zmianę przez jego producenta”;

- nr 1915 o brzmieniu: „Mimo wszelkich starań sklep zastrzega sobie możliwość błędów w opisie produktów. Zdjęcia produktów są jedynie przykładowe”;

- nr 1856 o brzmieniu: „Z uwagi na art. 558 k.c. strony wyłączają odpowiedzialność z tytułu rękojmi za wady fizyczne towaru”;

- nr 108 o brzmieniu: „(...) nie ponosi odpowiedzialności za ewentualne utrudnienia lub niemożność realizacji aukcji wynikające z przyczyn technicznych”;

- nr 109 o brzmieniu: „(...) nie ponosi odpowiedzialności za ewentualne przypadkowe lub pomyłkowe usunięcie aukcji lub zawieszenia lub zamknięcia konta Użytkownika. Usunięte aukcje nie mogą zostać przywrócone”;

- nr 1926 o brzmieniu: „Sprzedawca zastrzega sobie prawo do zmiany niniejszego regulaminu”.

W Rejestrze znajduje się także klauzula o nr 914 o brzmieniu: „Przy odbiorze Kupujący sprawdza i kwituje na dokumencie dostawy, fakturze lub innym dokumencie zgodność towaru z umową, to jest jakość, kompletność oraz funkcjonowanie mechanizmów (o ile istnieją). Kupujący kwituje otrzymanie wraz z towarem wszystkich elementów jego wyposażenia oraz instrukcji obsługi i konserwacji”.

Sąd Okręgowy ustalił też, powodowa Fundacja jest organizacją, której celem statutowym jest ochrona interesów konsumentów. Nie prowadzi ona również działalności gospodarczej.

Mając na uwadze powyższe ustalenia Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, iż powództwo jest częściowo zasadne. Sąd rozważył treść przepisów art. 4 ust.1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym w powiązaniu z art. 12 ust.1 i 2 ustawy i uznał, że powódka wykazała, iż kwestionowane zapisy w Regulaminie Serwisu aukcyjnego, z wyjątkiem par.2.1.4. I 3.1.1. odpowiadają zapisom, znajdującym się w rejestrze klauzul niedozwolonych i tym samym uznanych za abuzywne. Sąd powołał się w tym zakresie na treść art. 385¹ § 1 k.c.

Wskazał też, że skoro pozwany publikuje wzorzec umowy zawierający zapisy wpisane do rejestru klauzul niedozwolonych lub postanowienia istotnie do nich zbliżone (na co wskazuje wprost ich brzmienie), to takie działanie można uznać za wprowadzanie konsumenta w błąd co do jego rzeczywistych praw i obowiązków, noszące cechy rozpowszechniania nieprawdziwych informacji. Pogląd ten znajduje poparcie w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z dnia 16 lutego 2007 r. (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), który to przepis definiuje pojęcie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, do których zalicza się m.in. stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone.

W ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie oczywistym było, iż par. 2.1.2., 3.1.1. zd.2, 3.1.2.,3.1.3. i 3.2.1. Regulaminu zawierają zapisy wpisane do rejestru klauzul niedozwolonych lub postanowienia istotnie do nich zbliżone.

W tej kwestii Sąd I instancji powołał się też na treść art. 479⁴³ k.p.c. i art. 479⁴⁵ k.p.c. z których wynika, iż umieszczenie konkretnego postanowienia w rejestrze prowadzonym przez Prezesa UOKiK, ma skutek tzw. prawomocności rozszerzonej, czyli ma skutek wobec osób trzecich od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do rejestru.

Uzasadniając oddalenie powództwa w zakresie zamieszczenia na stronie internetowej pozwanego przepras skierowanych do Konsumentów, w żądania usunięcia zapisu z par. 3.1.1 zdanie 1, a także w zakresie żądania usunięcia zapisu stanowiącego par. 2.1.4 Regulaminu Serwisu (...), Sąd Okręgowy wyjaśnił, że powódka nie wskazała, aby zapisy te zawierały w sobie klauzule abuzywne zamieszczone w prowadzonym przez Prezesa UOKiK rejestrze wzorców umów uznanych za niedozwolone.

Zdaniem Sądu I instancji wskazana przez powoda klauzula, oznaczona nr 914 dotyczy bowiem innej sytuacji, niż zapis stanowiący par. 1.4 Regulaminu. Klauzula nr 914 dotyczy kwestii odbioru zakupionego towaru, a więc czynności dokonywanych już po zawarciu umowy sprzedaży, natomiast par. 2.1.4. Regulaminu dotyczy obowiązków potencjalnego nabywcy przed złożeniem oferty zakupu. \

Co się zaś tyczy zdania z 1 par. 3.1.1 to w ocenie Sądu Okręgowego nie może ono naruszać praw konsumentów, gdyż zgodnie z przepisami kodeksu cywilnego sprzedawca ponosi odpowiedzialność z tytułu rękojmi, a odpowiedzialność tytułu gwarancji, zgodnie z art. 577 § 1 k.c. jest uzależniona od przekazania kupującemu dokumentu gwarancyjnego co do jakości rzeczy sprzedanej, przy czym sprzedawca nie ma obowiązku udzielenia gwarancji na sprzedawaną rzecz.

Z kolei uzasadniając oddalenie powództwa w zakresie żądania zamieszczenia przepras Sąd Okręgowy uznał, że powódka nie wykazała, czy i w jaki sposób oraz jakie dobra osobiste i których konsumentów zostały naruszone przez kwestionowane zapisy.

Wobec częściowego cofnięcia powództwa ze zrzeczeniem się roszczenia, w części dotyczącej żądania zadośćuczynienia pieniężnego, postępowanie w tym zakresie zostało umorzone.

O kosztach procesu Sąd I instancji orzekł zaś na podstawie art. 100 k.p.c. mając na względzie fakt, iż powódka wygrała sprawę w części.

Apelację od powyższego wyroku złożyła powódka, która zaskarżając go w części dotyczącej pkt.2 w zakresie żądania złożenia oświadczenia o odpowiedniej treści i formie, zarzuciła Sądowi I instancji naruszenie art. 12 ust 1 pkt 3 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. 2007.171.1206) poprzez błędną wykładnię wymienionego przepisu.

Podnosząc powyższe skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonym zakresie poprzez zobowiązanie pozwanej do złożenia oświadczenia o treści: „(...) Sp. zoo przeprasza wszystkich konsumentów za stosowanie nieuczciwych praktyk w obrocie gospodarczym”, wskazanej w toku procesu.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył co następuje.

Apelacja okazała się bezzasadna, choć niewątpliwie niektórym argumentom jej uzasadnienia nie można odmówić słuszności. W pierwszej kolejności Sąd Apelacyjny wskazuje, iż podziela ustalenia faktyczne Sądu I instancji, które przyjmuje za własne z poniższym uzupełnieniem. Nie były one zresztą przez skarżącą kwestionowane. Sąd Apelacyjny ustalił ponadto, iż od dnia 2.01.2012 r. pozwana spółka zmieniła przedmiotowy Regulamin, w ten sposób że usunęła możliwość świadczenia usług sprzedaży internetowej na rzecz konsumentów /okoliczność niesporna, niezakwestionowane oświadczenie pełnomocnika pozwanej – k. 168/.

Natomiast uzasadnienie prawne Sądu I instancji w zakresie kwestionowanego roszczenia, co do złożenia oświadczenia przepaszającego w trybie art.12 ust.1 pkt.3 ustawy, jest ewidentnie wadliwe. Formułowanie nawet nie analogii, lecz bezpośredniego powiązania, jak to uczynił Sąd Okręgowy, pomiędzy instytucją ochrony dóbr osobistych / niematerialnych wartości świata uczuć/, a ochroną majątkowych /i niemajątkowych/ praw, jednakże przeważnie interesów gospodarczych, ekonomicznych konsumentów jako zbiorowości, w trybie cytowanej ustawy, jest w ogóle nieuprawnione. Są to zupełnie różne roszczenia, o innej aksjologii i o odmiennym przedmiocie ochrony, co również zasadnie podnosi skarżący w uzasadnieniu apelacji, powołując się na unormowania preambuły Dyrektywy 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r., dotyczącej nieuczciwych praktyk handlowych (Dz.U.U.E.L.2005.149.22), którą to argumentację w rozważanej części Sąd Apelacyjny podziela. Występujący z roszczeniem, o którym mowa w powyższym przepisie, tj. art 12 ust.1 pkt. 3 ustawy nie ma zatem obowiązku wskazywać dóbr osobistych, sposobu ich naruszenia oraz indywidualizować konsumentów, których dobra miałyby być naruszone. Ma on natomiast wykazać przesłanki, których wymaga tenże przepis, tj. istnienie konkretnej nieuczciwej praktyki rynkowej i zagrożenie bądź naruszenie interesu /prawnego/ konsumenta oraz wskazać treść proponowanego oświadczenia /oraz formę/, przy czym jako „odpowiednią treść” należy rozumieć takie sformułowanie, które spełni cel roszczenia, jakim jest szeroko pojęta funkcja informacyjna /edukacyjna/, prewencyjna, jak również wychowawcza i kompensacyjna. Brak jest podstaw natomiast do przyjęcia, iż winno ono pełnić również funkcję represyjną /por. M. Sieradzka [w:] Ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym. Komentarz. Oficyna, 2008, LEX, komentarz lex do art. 12 ustawy i cytowane tam poglądy doktryny/.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy zauważyć, iż wnioskowana przez powódkę treść oświadczenia /” (...) Sp. z o.o. przeprasza wszystkich Konsumentów za stosowanie nieuczciwych praktyk w obrocie gospodarczym”/, mimo przesądzenia spełnienia dwóch pierwszych wyżej wymienionych przesłanek w zakresie zakwestionowanych postanowień, których prawomocnie Sąd I instancji nakazał pozwanemu zaprzestania, nie jest w stanie jednak spełnić żadnego z wyżej wskazanych celów. Oświadczenie zaproponowane przez powódkę ma charakter ogólnikowy, blankietowy, w ogóle nie nawiązuje do treści przedmiotowych klauzul, których Sąd nakazał usunięcie z Regulaminu, tym samym nie jest w stanie spełnić roli informacyjnej /edukacyjnej/ w stosunku do konsumentów jak i pozostałych wyżej wskazanych funkcji, w tym kompensacyjnej, gdyż w żaden sposób nie usunęłoby skutków

naruszenia /zagrożenia/ interesów tychże konsumentów. Stanowiłoby tylko nieuzasadnioną represję w stosunku do strony pozwanej, która jak również wskazano wyżej, zaprzestała stosowania w ogóle przedmiotowego wzorca w obrocie z konsumentami. W prawdzie Sąd jest władny ingerować w treść oświadczenia, nie mniej jednak, zdaniem Sądu Apelacyjnego nie może on zastępować całkowicie strony we właściwym formułowaniu, a wręcz w istocie - zgłaszaniu dochodzonych roszczeń. Byłoby to sprzeczne z zasadą kontrydiktoryjności oraz stanowiłoby de facto faworyzowanie jednej ze stron procesu. Należy przy tym zauważyć, iż powódka jest profesjonalistką w zakresie działalności na rzecz ochrony praw konsumentów, jest podmiotem profesjonalnie reprezentowanym, a zatem była władna, rozszerzając powództwo, zgłosić żądanie odpowiadające wymogom rozważanego przepisu. Brak jest natomiast podstaw, aby roszczenie o treści niewłaściwej, innymi słowy nieodpowiedniej, nieprzystającej do celów jakie miałyby spełniać, w świetle art. 12 ust.1 pkt.3 ustawy mogło zostać uwzględnione. Ponadto dodatkowo, ubocznie, należy powtórzyć, iż strona pozwana zaprzestała stosowania w obrocie z konsumentami rozważanego regulaminu. Dlatego też uznając, iż rozstrzygnięcie Sądu I instancji w zakresie oddalenia powództwa co do przedmiotowego żądania, mimo błędnego uzasadnienia prawnego, jest prawidłowe, gdyż ostatecznie odpowiada prawu, Sąd Apelacyjny oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c. Orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego uzasadnia treść art. 108 § 1 k.p.c. w zw. art. 98 § 1 i 3 k.p.c.